

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 01 0 K 009943 18 Kž
Sarajevo, 24.09.2019. godine

U IME FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE!

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Slavka Marića kao predsjednika vijeća, Dragana Čorlije i Emira Neradina kao članova vijeća, uz učešće zapisničara Živane Roić, u krivičnom predmetu protiv optužene S.D., zbog krivičnog djela Pronevjera u službi iz člana 384. stav 3. u vezi sa stavom 1. i u vezi sa članom 55. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o žalbi branioca optužene i žalbi oštećenog ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K., protiv presude Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 009943 17 K od 12.04.2018. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 24.09.2019. godine, u prisustvu federalne tužiteljice Fikrete Vranjkovina, optužene S.D. i njenog branioca E.M., advokata iz S., donio je slijedeću:

P R E S U D U

Žalba oštećenog ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K. odbija se kao neosnovana, a djelimično uvažava žalba branioca optužene S.D., pa se presuda Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 009943 17 K od 12.04.2018. godine preinačava u odluci o kazni tako da se optužena S.D. za krivično djelo Pronevjera u službi iz člana 384. stav 3. u vezi sa stavom 1. i u vezi sa članom 55. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, za koje je tom presudom oglašena krivom, primjenom člana 49. stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine.

U ostalom dijelu prvostepena presuda ostaje neizmijenjena.

O B R A Z L O Ź E N J E

Presudom Kantonalnog suda u Bihaću broj: 01 0 K 009943 17 K od 12.04.2018. godine optužena S.D. je oglašena krivom za krivično djelo Pronevjera u službi iz člana 384. stav 3. u vezi sa stavom 1. i u vezi sa članom 55. Krivičnog zakona

Federacije Bosne i Hercegovine (KZ FBiH), pa joj je za navedeno krivično djelo izrečena kazna zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine). Na osnovu člana 76. KZ FBiH optuženoj je izrečena bezbjednosna mjera zabrane vršenja djelatnosti blagajnika i drugih dužnosti vezanih za raspolaganje i rukovanje povjerenom imovinom u privrednim društvima ili uopšte na radu u institucijama Federacije Bosne i Hercegovine u trajanju od 3 (tri) godine računajući od dana pravosnažnosti presude, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

Na osnovu člana 212. stav 3 Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (ZKP FBiH) optužena je obavezana da oštećenom ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K. naknadi štetu u iznosu od KM u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, dok je u preostalom dijelu imovinskopravnog zahtjeva do iznosa od KM oštećeni upućen na parnični postupak.

Na osnovu člana 92. stav 1. ZKP FBiH optužena je obavezana na plaćanje troškove krivičnog postupka u iznosu od KM i paušala u iznosu od KM, a sve u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude.

Blagovremeno izjavljenom žalbom ranije navedenu presudu je osporio branilac optužene S.D. zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i zbog odluke o krivičnoj sankciji, sa prijedlogom da se žalba uvaži i pobijana presuda preinači u smislu člana 329. stav 1. ZKP FBiH i optužena S.D. primjenom procesnopravnog osnova iz člana 3. stav 2. u vezi sa članom 299. stav 1. tačka c) ZKP FBiH oslobodi od optužbe, ili da ovaj sud pobijanu presudu ukine i odredi održavanje pretresa (kako zbog brojnih bitnih povreda odredaba krivičnog postupka tako i radi ponovnog izvođenja dokaza koji su izvedeni u prvostepenom postupku).

Oštećeno ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K. je žalbu izjavilo zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu sa prijedlogom da ovaj sud uvaži žalbu i njene razloge i prvostepenu presudu ukine u dijelu odluke o imovinskopravnom zahtjevu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, ili da preinači pobijanu presudu tako što će optuženu obavezati da oštećenom isplati i razliku preostalog dijela imovinskopravnog zahtjeva sve do potraživanog iznosa od KM.

Odgovore na žalbe branioca optužene S.D. i oštećenog ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K. je dala tužiteljica Kantonalnog tužilaštva Bihać sa prijedlogom da se obje žalbe odbiju kao neosnovane i potvrdi prvostepena presuda.

Tužiteljica Federalnog tužilaštva u Sarajevu je u podnesku broj T01 0 KTKŽ 0013347 18 od 24.07.2018. godine predložila da drugostepeni sud odbije kao neosnovane žalbe branioca optužene S.D. i oštećenog ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K..

Na sjednici vijeća, koja je održana shodno odredbi člana 319. ZKP FBiH, branilac optužene je ostao kod navoda i prijedloga iz izjavljene žalbe, dok je optužena S.D. u svom izjašnjenju prihvatila žalbene navode branioca.

Oštećeno ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K. u žalbi nije tražilo da bude obavješteno o sjednici vijeća.

Ovaj sud je pobijanu presudu ispitao u granicama žalbenih navoda, zatim po službenoj dužnosti shodno odredbi člana 321. ZKP FBiH, pa je nakon toga odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Branilac optužene u žalbi navodi da nezakonitost pobijane presude proizilazi iz činjenice da je ista donesena uz bitne povrede odredaba krivičnog postupka koje se ogledaju u nedostatku razloga o odlučnim činjenicama kao i u protivrječnosti između onoga što se navodi u razlozima presude o sadržini isprava i zapisnika, te da su bitne povrede krivičnog postupka neposredno generisale pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje. Dalje se u žalbi navodi da postoji nerazumljivost izreke pobijane presude u smislu, člana 346. stav 1. tačka 1. i člana 351. stav 4. ZKP FBiH, jer, prema stavu branioca, činjenični opis djela u izreci pobijane presude ne sadrži konkretizaciju radnji koje čine krivično djelo za koje se optužena tereti, te da to ukazuje na postojanje bitne povrede odredaba krivičnog postupka u smislu člana 358. stav 1. tačka 11. u vezi sa članom 346. stav 1. tačka 1. i članom 351. stav 4. ZKP FBiH.

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Ovaj sud primjećuje da se branilac optužene u prethodnim žalbenim prigovorima poziva na odredbe ranije važećeg Zakona o krivičnom postupku, iako sadržaj žalbenih prigovora ostavlja dovoljno jasnu sliku koje povrede iz sada važećeg ZKP FBiH branilac optuženog ima u vidu. Braniočevo ukazivanje da postoji protivrječnost između onoga što se navodi u razlozima presude u odnosu na sadržinu isprava i zapisnika i samih tih isprava i zapisnika nije ni propisano kao bitna povreda odredaba krivičnog postupka u važećem procesnom zakonu (član 312. stav 1. ZKP FBiH). Dalje je neprihvatljiva tvrdnja branioca da je izreka presude nerazumljiva i da ne sadrži konkretizaciju radnji koje čine elemente krivičnog djela za koje se optužena tereti. Suprotno takvom stavu branioca u izreci pobijane presude (a tako i u dispozitivu na glavnom pretresu modifikovane optužnice) postoji potpun i pravilan činjenični opis u pogledu svih elemenata koji

ulaze u strukturu bića predmetnog krivičnog djela za koje je optužena D.S. oglašena krivom. Naime, u činjeničnom supstratu u izreci pobijane presude je jasno definisan vremenski okvir, način i mjesto izvršenja krivičnog djela, svojstvo optužene kao blagajnice, zatim namjera optužene da pribavlja protivpravnu imovinsku korist prisvajanjem povjerenog joj novca sa konkretnim navođenjem svih pojedinačnih uplatnica (njih ukupno 475 u tački 1. izreke) sa oznakom datuma i broja uplatnice i novčanog iznosa na koji glasi, te imena i prezimena kupca, a identičan konkretizovan opis sadržan je i u tački 2. izreke presude kojim su obuhvaćene 24 pojedinačne uplate, nakon čega slijedi i opis subjektivnog odnosa optužene u odnosu na preduzete inkriminisane radnje (naplaćeni iznos od kupaca nije blagajnički prikazala niti je novac faktički položila u blagajnu društva ni na transakcijski račun ŠPD-a) i nastupjelu posljedicu. Dakle, po ocjeni ovog suda istaknuti žalbeni prigovori ne odražavaju stvarno stanje činjenične osnove sadržane u izreci pobijane presude, pa je slijedom toga neosnovano žalbeno ukazivanje da je ta izreka nerazumljiva i da je zbog toga ostvarena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Dalje branilac u žalbi ističe da se pobijana presuda zasniva na dokazima optužbe koji nisu pribavljeni na zakonom propisan način, te se u tom kontekstu poziva na nalaz i mišljenje vještaka kriminalističke struke H.S. (podoblast vještačenje novca, dokumenata i rukopisa) iznoseći stav da isti nije sačinjen na zakonom propisan način, jer je prema navodima branioca ostalo nejasno na koji način je vještak utvrdio koji su to nesporni potpisi i kako je uopšte mogao biti siguran da su tzv. nesporni potpisi potpisi optužene S.D., te da su isti nastali u istim ili približno istim okolnostima, ako prethodno nije neposredno uzeo potpis optužene, što u daljnjem, prema stavu branioca, dovodi u pitanje kompetentnost navedenog sudskog vještaka.

Ni ovi žalbeni prigovori ne dovode u pitanje zakonitost prvostepene presude.

Nema nejasnoća u obrazloženju pobijane presude kada je u pitanju utvrđenje nižestepenog suda da su nesporni potpisi čiji je skripter optužena S.D. pribavljeni na pravilan i zakonit način. O tome je sud na strani 20 u trećem pasusu iznio određene i konkretne razloge, koji najprije polaze od pravila kriminalističke struke istaknutih u nalazu vještaka (pravila nalažu da se prilikom vještačenja rukopisa i potpisa kao nesporni uzimaju rukopisi i potpisi po vremenu nastanka približnom nastanku spornih rukopisa i potpisa, po mogućnosti pisanih na istom ili sličnom materijalu, istim ili sličnim sredstvom za pisanje i koji su nastali u istom ili približno istim okolnostima), a zatim se navodi da je u konkretnom slučaju kao nesporni materijal uzet određeni broj dokumenata koji se ne dotiču predmetog krivičnog postupka i koji su približni vremenu nastanka spornih dokumenata (od januara 2007. do juna 2012. godine – ugovori o radu, nalozi za

plaćanje i uplatnice, a koji dokumenti nisu obuhvaćeni optužnicom). Bilo kakva sumnja u pogledu vjerodostojnosti tih dokumenata otklonjena je, kako se u presudi navodi, okolnošću da je navedene dokumente osim blagajnice (optužene) potpisivao i tadašnji upravnik (pri tom su kroz dati period tri različite osobe obavljale poslove upravnika ranije navedenih podružnica što dodatno osnažuje vjerodostojnost tih dokumenata). Potrebno je još istaći da se radi o potpisima nastalim u vrijeme kada optužena nije imala bilo kakav motiv da kao njihov skripter eventualno vrši namjerne modifikacije u cilju svjesnog iskrivljivanja tih potpisa (a što bi realno mogao biti njen motiv u slučaju da je sudski vještak grafološke struke za potrebe predmetnog vještačenja od optužene uzimao nesporni potpis u vrijeme krivične istrage).

Branilac u žalbi ukazuje da ni vještačenje po vještaku finansijske struke nije provedeno na zakonit način niti na zakonitim dokazima, pa u tom pravcu dalje pojašnjava da se vještačenje imalo provesti po ličnom pristupu vještaka u prostorije društva a zatim i kroz pregled materijalnog knjigovodstva društva, zatim da u konkretnom slučaju prethodno nije sređeno knjigovodstvo oštećenog preduzeća, pa ako tako nešto nije bilo moguće napraviti vještak je trebao to navesti i izričito naglasiti u svom nalazu i mišljenju sa konstatacijom da vještačenje nije kompletno jer nije provedeno prema pravilima struke. Dalje branilac u sklopu ovog žalbenog prigovora navodi da je kontrola rada i poslovanja preduzeća vršena u odsustvu optužene i od strane komisije koja nije bila propisno sastavljena (članovi iste su bili u rodbinskom odnosu jednih sa drugima, pojedini članovi nisu bili odgovarajuće stručne spreme, a tako niti „kompatibilni“ da vrše bilo kakav pregled i reviziju), pogotovo što komisija o svom pregledu nije sačinila nikakav zapisnik, pa se ne može ni utvrditi na koji način je vršena kontrola i u odnosu na koju dokumentaciju, osim iz iskaza članova komisije i tumačeći izuzetu dokumentaciju. Branilac u žalbi još ističe da se u odnosu na pojedina odgovorna lica iz istog pravnog lica vodi krivični postupak zbog organizovanog kriminala, pa se predmetna dokumentacija nije mogla cijeliti kao vjerodostojna i zakonita, jer je (s obzirom na sve naprijed navedeno) upitan sadržaj iste kao i potpisi na takvoj dokumentaciji, te da li je odgovarajuća dokumentacija relevantna za ovaj postupak uopšte izuzeta i da li je ista pohranjena i čuvana na adekvatan način. Pored činjenice da prvostepeni sud prednje dokaze uzima kao validne i zakonite te na njima temelji pobijanu presudu, a kako je to prema stavu branioca protivno članu 11. stav 2. ZKP FBiH, nedvojbeno je prema njegovom tvrđenju postojanje bitne povrede u smislu člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Ni ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Bezuspješno branilac optužene nastoji dovesti u pitanje zakonitost i stručnost nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke žalbenim stavom da se predmetno

vještačenje imalo provesti po ličnom pristupu vještaka u prostorije društva i kroz pregled materijalnog knjigovodstva društva, te da je tome trebalo prethoditi sređivanje knjigovodstva oštećenog preduzeća. Ovo stoga što niti jednom odredbom ZKP FBiH nije isključivo propisana obaveza vještaka da tokom vještačenja pristupa u prostorije društva, posebno što je vještak u svom nalazu naveo da mu je bila dostupna sva finansijska i knjigovodstvena dokumentacija i da je na osnovu nje sačinio nalaz i mišljenje. Dalje, treba imati u vidu da je finansijska i knjigovodstvena dokumentacija (koja je bila predmet vještačenja od strane sudskog vještaka L.A.) prethodno Naredbom Kantonalnog suda u Bihaću broj 01 0 K 009943 15 Kpp od 07.04.2015. godine privremeno oduzeta od ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K. i Podružnica Š. B.P. i G., m. i o. B.P., a prema stanju spisa predmeta u daljnjem toku istrage je uz poštivanje zakonske procedure izvršeno i njeno otvaranje i popisivanje. Stoga je u svemu neargumentovano braničevo insistiranje da je prethodno trebalo izvršiti sređivanje knjigovodstva oštećenog ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o., posebno što je članom 125. stav 2. ZKP FBiH takvo prethodno sređivanje knjigovodstva predviđeno samo kao mogućnost (u slučaju ako je za preduzimanje vještačenja poslovnih knjiga preduzeća, drugih pravnih lica ili samostalnih privrednika tako nešto potrebno) kada troškovi oko sređivanja knjigovodstva padaju na njihov teret. Naprijed istaknuti razlozi u svemu eliminišu značaj žalbenih prigovora branioca koji se odnose na sastav i kompetentnost komisije koja je vršila kontrolu dokumentacije, jer je vještak finansijske struke posebno naglasio (kako se to obrazlaže u šestom pasusu na 14 strani i u drugom pasusu na 22 strani presude) da prilikom izrade nalaza nije cijenio izvještaje Komisije ili analitičke preglede i potpise koji su izvršeni od strane ŠPD-a (po kojima je manjak veći), iz razloga što pojedina dokumenta nisu valjana sačinjena (jer ne sadrže pečat, potpis i sl.), zbog čega je vještak cijenio samo urednu dokumentaciju koja je sadržavala potpis optužene. Suprotno tvrdnji branioca da je kontrola rada i poslovanja preduzeća vršena u odsustvu optužene iz obrazloženja pobijane presude (a na osnovu iskaza svjedoka F.A.) proizilazi da je ovaj svjedok (obavljajući poslove tehničkog kontrolora u Š.B.P. i P. GMO) u mjesecu julu ... godine po pozivu upravnika S.S. vršio kontrolu blagajne tako što je najprije pozvao optuženu koja je bila na godišnjem odmoru i u njenom prisustvu vršio kontrolu blagajne u čemu mu je i optužena pomagala tako što je kucala zapisnik, te da je utvrdio nepravilnosti koje su se ogledale u pisanju duplih računa (na isto ime pisani su isti brojevi računa, isti račun na različita imena, isti broj računa sa različitim datumima), te da je optužena u jednom trenutku rekla da joj je nezgodno i da je samoinicijativno otišla i da nije potpisala zapisnik koji je ovaj svjedok sačinio, nakon čega je svojim izvještajem upoznao upravu preduzeća koja je naložila da se formira komisija. Dakle, optužena je prisustvovala i aktivno učestvovala u radu prilikom kontrole blagajne, dok je njen samoinicijativni odlazak razlog što nije potpisala zapisnik sačinjen od strane tehničkog kontrolora F.A.. Nadalje, branilac u žalbi ne konkretizuje koji od članova komisije su i u

kakvom međusobnom rodbinskom odnosu, a niti branilac precizira koji pojedini članovi nisu bili odgovarajuće stručne spreme, a time ni kompetentni (branilac kaže kompatibilni) da vrše bilo kakav pregled i reviziju. Potpuno isti nedostaci (nekonkretnost) karakterišu i žalbenu tvrdnju branioca da se u odnosu na pojedina odgovorna lica iz istog pravnog lica vodi krivični postupak zbog organizovanog kriminala, te da se predmetna dokumentacija nije mogla cijeniti kao vjerodostojna i zakonita i da je upitan sadržaj iste kao i potpisi na takvoj dokumentaciji. Iako se očigledno radi o uopštenim žalbenim prigovorima koji samim tim ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude, ovaj sud podsjeća na jasan stav prvostepenog suda da zapisnici i izvještaji komisije koji su sačinjeni po nalogu uprave – direktora preduzeća nisu cjenjeni kao dokaz pri utvrđivanju da li je optužena učinila radnje koje joj se optužnicom stavljaju na teret, već samo kao dokaz da su svjedoci (K.J., M. E., H.M., J.A. i B.E.) bili članovi komisije i šta im je bio zadatak, što u daljnjem prethodne žalbene prigovore branioca (sve i da su sadržajno konkretizovani) primarno čini irelevantnim.

U odnosu na žalbeni osnov pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja branilac u žalbi navodi da je prilikom vršenja kontrole komisija učinila propust tako što je kontrolisala isključivo blagajnu, propuštajući da prekontroliše količinu otpremljenog drveta, apriori cijeneći da se neusklađenost otpremljene količine drveta i blagajne može utvrditi i razriješiti jedino kontrolom blagajne, iako otprema drveta zahtjeva čak pet koraka od kojih se svaki sastoji od nekog mjerenja i rada sa brojkama i to od strane više različitih učesnika zbog čega je neminovno da u radu dođe do propusta u vidu pogrešno učinjenih mjera, pogrešno zapisanih mjera, nerazgovjetno i nečitljivo napisanih podataka, pa kako sve to nikad nije bilo zaključeno materijalnom knjigom, branilac iznosi zaključak da se sa sigurnošću nije mogla utvrditi tačnost i vjerodostojnost podataka o otpremi drveta a posljedično tome nije se adekvatno mogao utvrditi ni manjak kod blagajne, odnosno neslaganje sa podacima za koje se ne može ni utvrditi da li su uopšte tačni.

Ovi žalbeni prigovori ne dovode u pitanje pravilnost pobijane presude.

I kod ovog žalbenog osnova branilac optužene neopravdano svoje žalbene prigovore veže za rad ranije navedene komisije tokom koga je, kako branilac ističe, komisija kontrolisala isključivo blagajnu, propuštajući da prekontroliše količinu otpremljenog drveta, budući da je u prethodnim dijelovima obrazloženja ovog suda određeno navedeno da zapisnici i izvještaji komisije nisu cjenjeni kao dokaz u vezi inkriminisanog djelovanja optužene, već da se u tom pravcu sud primarno oslanjao na rezultate finansijskog vještačenja obavljenog od strane sudskog vještaka L.A.. Međutim, stiče se opravdan utisak da branilac optužene kod ukazivanja na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje svjesno

izbjegava sučeljavanje sa rezultatima predmetnog nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke i u tom pravcu datim razlozima prvostepenog suda, usmjeravajući svoje (uopštene) žalbene prigovore u pravcima koji su u pobijanoj presudi tretirani ili irelevantnim (sastav komisije u oštećenom ŠPD i njen izvještaj), ili pouzdano utvrđenim kada je u pitanju količina otpremljenog drveta (sud se u obrazloženju pobijane presude oslonio na iskaze svjedoka H.M., N.A.N. i H.S. koji su saglasno potvrdili da je S.H. kao otpremač drveta svako jutro optuženoj u kancelariju donosio otpremnice za drva koja su izdata prethodnog dana). Neubjedljivo je braniočevo isticanje da se sa sigurnošću nije mogla utvrditi tačnost, istinitost i vjerodostojnost podataka o otpremi drveta, zbog toga što se, kako branilac navodi, otprema drveta sastoji od pet koraka (doznaka prema planu, sječa drvene mase, otprema i unošenje drvene mase u knjigu otpreme, unošenje projektom drvene mase u materijalnu knjigu i sačinjavanje izvještaja od strane primača koji je primio drvnu masu) koji zahtijevaju neko mjerenje i rad sa brojkama, te da je neminovno da (i u najbesprekornijem radu) dođe do propusta u vidu pogrešno učinjenih i zapisanih mjera, nečitko napisanih podataka i dr. Ovo iz razloga što branilac i ne pokušava precizirati o kojim tačno propustima i u kojoj od pet faza otpreme drvene mase se u konkretnom slučaju radi, niti u tom kontekstu nudi bilo kakvu argumentaciju, tako da se ranije navedeni žalbeni prigovori nisu ni mogli ispitati od strane ovoga suda. Za istaći je da u konkretnom inkriminisanom događaju nije ni bitno utvrđenje koja količina drvene mase je realno otpremljena, nego da li je optužena kao blagajnica novac koji je preuzela temeljem izdatih naloga za otpremu drvene mase taj novac na zakonom propisani način kroz poslovanje blagajne razdužila.

Žalбом branioca se dalje ukazuje da sud nije na adekvatan način vršio analizu svih dokaza, kako pojedinačno tako i u međusobnoj vezi, te se u tom kontekstu ističe da je sud propustio cijeliti kao dokaz Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta iz koga proizilazi da je optužena zaposlena na radnom mjestu „prodavač obračunskih – pomoćna blagajna“ a za koje radno mjesto u opisu poslova niti ugovorom o radu nije utvrđeno postojanje materijalne odgovornosti za uplate drvnih sortimenata koje su vršili kupci, jer je blagajnik zadnji po odgovornosti u toj liniji.

Ni ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Najprije, po nalaženju ovog suda prvostepeni sud je u obrazloženju pobijane presude na potpun i svestran način izvršio analizu (u smislu člana 296. stav 2. ZKP FBiH) svih subjektivnih i objektivnih dokaza koji su izvedeni na glavnom pretresu (i pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi), pa i dokaza koji se odnose na status optužene D.S. kao blagajnika u oštećenom ŠPD. Tako sud ima u vidu i cijeni Rješenje JP, O.B.P. broj 01-350/7/98 od 01.01.1998. godine iz koga

proizilazi da je optužena sa tim danom zasnovala radni odnos na neodređeno vrijeme i da je raspoređena na poslove i radne zadatke blagajnik – obračunski radnik, a zatim i Ugovor o radu broj 01-15-631 od 01.06.2011. godine (zaključen između ŠPD U.S.Š. d.o.o. B.K. kao poslodavca i D.S. kao zaposlenika) kojim je zbog promijenjenih okolnosti zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme na poslovima prodavač-obračunski radnik - pomoćna blagajna, kojim je u opisu poslova i radnih zadataka navedeno da će za građanstvo vršiti uplate drvnih sortimenata i dr, na području podružnice-pogona, dnevno vršiti predaju pazara, mjesečno sačinjavati izvještaj o realizaciji po količini i po vrijednosti, vršiti obračun plata i materijalnih primanja za radnike podružnice-pogona, obradu zahtjeva za izdavanje poreznih kartica zaposlenicima, vršiti izradu mjesečnog izvještaja o prodaji po opštinama, voditi blagajnički dnevnik, te obavljati i druge poslove i radne zadatke po nalogu neposrednog rukovodioca. Jasno je dakle da je predmetnim ugovorom konstituisana radna obaveza optužene da vrši uplate drvnih sortimenata (i drugog) za potrebe građanstva na području podružnice, zatim da dnevno vrši predaju pazara i da mjesečno sačinjava izvještaj o realizaciji po količini i vrijednosti, pa se neutemeljenim ocjenjuje stav branioca da nije utvrđeno postojanje materijalne odgovornosti optužene za uplate drvnih sortimenata koje su vršili kupci.

Branilac optužene dalje u žalbi ističe da su članovi komisije kao svjedoci optužbe dali potpuno jednake iskaze i da su čak navodili iste konkretne pojedinačne primjere, kao što su svjedokinje K.M. i N.A.N. koje su kao primjer istakle kupca M.J., a sud taj dio njihovih iskaza uzima kao vjerodostojan zanemarujući činjenicu da su iskazi svjedoka vidno međusobno „usaglašeni i usklađeni“. Branilac još navodi da svjedoci u svojim iskazima spominju plastičnu vrećicu u kojoj se nalaze uplate i nalozi blagajne kao i otpremnice uz njihovu tvrdnju da je ista zatečena ispod stola optužene, a da pri tom ni jedan od svjedoka ne navodi da je ikada vidio optuženu baš sa tom vrećicom niti da optužena tu istu vrećicu ostavlja ispod stola, propuštajući da cijeni dio iskaza optužene u kome ona tvrdi da joj nije poznata nikakva plastična vrećica. Slijedom navedenog branilac iznosi stav da sud uopšte ne cijeni iskaz optužene kao dokaz u postupku niti da se osvrće na bilo koji od njenih navoda, istovremeno propuštajući da adekvatno cijeni i iskaz svjedoka D.M. (supruga optužene)

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Neprihvatljiva je intencija koja proizilazi iz prednjih žalbenih navoda branioca, kojom se međusobna saglasnost u iskazima svjedoka optužbe nastoji kvalifikovati kao saglasnost proistekla iz prethodnog dogovaranja i usaglašavanja svjedoka u pravcu njihovog neobjektivnog svjedočenja na štetu optužene, a koju tezu branilac pokušava zasnovati i na okolnosti da tokom postupka u svojstvu svjedoka nisu

saslušani pojedini kupci čija se imena nalaze na uplatnicama. Ovaj sud zapaža da se prema činjeničnom opisu optužnice odnosno izreke presude radi o blizu petsto takvih potencijalnih svjedoka, pa je stoga u svemu razložno (budući da je u konkretnom slučaju ocijenjeno da činjenična utvrđenja pružaju pouzdanu osnovu za pravilno presuđenje) što je kao karakterističan kupac tokom postupka i u pobijanoj presudi tretiran svjedok M.J. budući da je ovaj svjedok u jednom danu izvršio uplatu na ime sječe metara kubnih drveta iako je od strane optužene taj dan optužena prikazala pazar u iznosu od KM (svjedok je izjavio da se njegovo preduzeće bavi snabdijevanjem lokalnog stanovništva ogrevnim drvetom, da su računi glasili na ime kupaca, te da je u slučaju kada je radio za penzionere dobivao spisak sa imenima i da je najveća količina koju je platio u jednom danu iznosila KM za metara kubnih drveta). Osim ovog svjedoka na iste okolnosti saslušan je i svjedok Z.P. koji je naveo da se bavi prodajom drva za građanstvo, da je uplaćivao onoliko koliko je usjekao, da je drva prodavao raznim kupcima te da se na dokumentima nalaze i potpisi tih ljudi. Uz sve to valja imati u vidu da je odbrana ukoliko je imala podozrenje u tačnost sadržine uplatnica u vezi ličnih podataka lica na koja glase, tokom postupka mogla predlagati izvođenje dokaza kojima bi eventualno potkrijepila osnovanost takvih svojih stavova. Optužena i njen branilac tokom postupka ovakav prijedlog nisu isticali. Suprotno tvrdnji branioca i u vezi pronađene plastične vrećice ispod radnog stola optužene u kojoj je pronađena dokumentacija, prvostepeni sud je takođe dao određene i jasne razloge u sklopu kojih je analiziran i ocijenjen i iskaz optužene. Prvostepeni sud ima u vidu i cijeni iskaze svjedokinja K.M. i N.A.N. koje su sa optuženom sjedile u istoj kancelariji (svjedokinje su izjavile da je nakon što je utvrđen manjak i dok je interna kontrola radila svoj posao, optužena sa svog stola uklonila otpremnice i druge dokumente kojih je bilo na stotine, da ih je stavila u jednu najlon vrećicu koju je ostavila ispod stola, u vezi čega su svjedokinje upozorile internog kontrolora F.A., jer je postojala opasnost da optužena iznese iz preduzeća tu vrećicu, što je bio razlog da je F.A. pozvao optuženu i u njihovom prisustvu istresao sadržaj iste kojom prilikom su vidjeli da se radi o otpremnicama, nalozima blagajne i drugim dokumentima koji su trebali biti u arhivi). U potpunoj saglasnosti sa ovim iskazima je i iskaz svjedoka F.A., a njihovu ukupnu ocjenu u vezi suprotnih tvrdnji optužene D.S. sud je kroz detaljnu analizu iznio u prvom pasusu na strani 25. obrazloženja. U daljnjem je netačno isticanje branioca da sud uopšte nije cijenio iskaz optužene kao dokaz izveden tokom postupka niti da se sud osvrće na bilo koji od njenih navoda budući da se prvostepeni sud analizom i ocjenom njenog iskaza (u kome je osporavala zakonitost i pravilnost nalaza i mišljenja vještaka grafološke struke, iznosila tvrdnju da je nakon uvođenja fiskalizacije svim kupcima pored računa na A-4 formatu izdavala i fiskalne račune te da je svaki dan pazar predavala na račun preduzeća, zatim da joj nije poznato bilo šta o kesi sa dokumentacijom pronađenoj ispod njenog stola, da joj nije data mogućnost da prisustvuje prilikom kontrole njenog rada, da nije potpisala sporne

dokumente) iscrpno i svestrano bavio na 24., 25. i 26. stranici pobijane presude. Najzad, neprihvatljiva je tvrdnja branioca da je prvostepeni sud propustio adekvatno cijeniti iskaz svjedoka D.M. (supruga optužene), jer su s tim u vezi u zadnjem pasusu na 23. i prvom pasusu na 24. strani pobijane presude dati prihvatljivi razlozi, sa konačnim stavom suda da je ovaj svjedok kao suprug optužene zainteresovan da pomogne optuženoj u krivičnopravnom smislu, te da je izjašnjenje svjedoka u vezi načina rada optužene, njene obaveze polaganja pazara i pisanje izvještaja, bespredmetno budući da svjedok nije imao nikakvog doticaja sa radom optužene.

Osporavajući prvostepenu presudu u odnosu na izrečenu krivičnopravnu sankciju prema optuženoj branilac u žalbi navodi da sud predmetnu kaznu prevashodno poima kao sredstvo retribucije prema optuženoj, te da pobijana presuda zanemaruje penološke aspekte izricanja izvršenja kazne tj. da se najefikasnija zaštita društvenih dobara i vrijednosti može postići resocijalizacijom pojedinca. Dalje se u žalbi navodi da ta doktrina ne negira značaj kazne kao sredstva resocijalizacije delikventa, ali istovremeno kaznu tretira kao nužnost u slučaju da se *in concreto* resocijalizacija ne može postići primjenom krivičnih sankcija koje ne obuhvataju izolaciju delikventa (lišenje slobode) u odgovarajuću ustanovu i primjenu mjera „zavodske penitensijerne administracije“. U nastavku prednjeg u svemu teoretskog izlaganja branilac ukazuje da bi se, cijeneći porodične prilike optužene, činjenicu da ista do sada nije osuđivana, da je porodična žena i uzoran građanin kao i njeno korektno držanje pred sudom i organima krivičnog gonjenja, a koje činjenice sud propušta cijeliti, optuženoj mogla izreći drugačija vrsta i visina krivične sankcije za predmetno krivično djelo.

Ovi žalbeni prigovori dovode u pitanje pravilnost pobijane presude.

Najveći dio žalbenih prigovora u vezi odluke o krivičnoj sankciji po svom sadržaju razmatra isključivo teoretski aspekt izricanja krivičnopravnih sankcija koji se na konkretan način i ne dovodi u vezu sa optuženom D.S.. U vezi žalbenog isticanja da je prvostepeni sud propustio cijeliti kao olakšavajuće okolnosti na strani optužene njene porodične prilike, da do sada nije osuđivana, da je uzoran građanin i njeno korektno držanje ovaj sud nalazi da isto ne odgovara stvarno iznesenim razlozima u posljednjem pasusu na 27. strani pobijane presude, gdje sud izričito navodi da je od olakšavajućih okolnosti uzeo u obzir lične i porodične prilike optužene s obzirom da je ista udata, da je majka jednog djeteta kao i činjenicu da je do sada neosuđivana (korektno držanje optužene pred sudom je očekivani standard ponašanja). Pored navedenih olakšavajućih okolnosti prvostepeni sud je na strani optužene kao otežavajuće okolnosti cijelio stepen njene krivice i način izvršenja krivičnog djela tokom koga je ispoljila drskost i upornost budući da je kao blagajnica preduzeća sukcesivno prisvajala povjereni

novac u vremenskom periodu od dvije i po godine, pri čemu je visina prisvojenog novca dostigla iznos od KM. Po ocjeni ovoga suda i jedne i druge okolnosti su pravilno utvrđene, međutim u postupku ocjene olakšavajućih okolnosti prvostepeni sud ih nije na odgovarajući način vrednovao niti im je dao onaj značaj koje one u konkretnom slučaju realno imaju. To se prevashodno odnosi na okolnosti da optužena do sada nije osuđivana i da je majka jednog djeteta, što je ovom sudu pružilo osnova da djelimičnim uvažanjem žalbe branioca optužene pobijanu presudu preinači i optuženu primjenom člana 49. stav 1. KZ FBiH osudi na kaznu zatvora u visini od 3 (tri) godine (što predstavlja posebni minimum propisane kazne zatvora za predmetno krivično djelo), cijeneći da će se i sa tako izrečenom kaznom zatvora moći postići svrha kažnjavanja, kako na planu opšte, tako i specijalne prevencije.

Oštećeno ŠPD „U.S.Š.“ d.o.o. B.K. prvostepenu presudu pobija zbog odluke o imovinskopravnom zahtjevu ističući da su djelimično nezadovoljni odlukom suda o imovinskopravnom zahtjevu iz razloga što je ŠPD-u dosuđen samo dio imovinskopavnog zahtjeva (iznos od KM) što je značajno manje (..... KM) u odnosu na postavljeni imovinskopravni zahtjev u iznosu od KM, te se dalje u žalbi iznosi stav da određeni nedostaci na knjigovodstvenoj dokumentaciji (koja nije valjano sačinjena jer ne sadrži pečat, potpis i sl.) ne mogu biti od uticaja na odluku suda o imovinskopravnom zahtjevu budući da je tu istu dokumentaciju dužila i sačinjavala samo optužena S.D. koja je sama radila na ovim poslovima u podružnici „Š.“ B.P. GMO.

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani.

Po nalaženju ovog suda prilikom odlučivanja o imovinskopravnom zahtjevu oštećenog ŠPD-o prvostepeni sud se dosljedno i pravilno kretao u okvirima odredbe člana 212. stav 3. ZKP FBiH, jer je oštećenom dosudio imovinskopravni zahtjev u iznosu od KM budući da je taj iznos u izreci presude naveden kao imovinska korist koju je optužena svojim inkriminisanim djelovanjem pribavila. U ovom iznosu je oštećenoj realno pričinjena šteta. Iako je imovinskopravni zahtjev oštećene postavljen u iznosu od KM isti se oštećenoj u datim okolnostima nije mogao dosuditi. Ovo zbog toga jer bi dosuđivanje štete preko iznosa koji je u izreci presude označen kao korist koju je pribavila optužena i od strane suda poprmljen utvrđenim tu izreku učinilo protivrječnom samoj sebi.

Kod ovakvog stanja u spisu, valjalo je odlučiti kao u izreci presude osnovom člana 328. ZKP FBiH.

Zapisničar
Živana Roić,s.r.

Predsjednik vijeća
Slavko Marić,s.r.